

Zbirka umjetničkih djela i ličnih predmeta Jovana Bijelića, pokretno dobro
Status spomenika -> **Nacionalni spomenik**

Objavljeno u "Službenom glasniku BiH", broj 36/09.

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika, na osnovu člana V stav 4 Aneksa 8 Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i člana 39 stav 1 Poslovnika o radu Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, na sjednici održanoj od 20. do 26. januara 2009. godine, donijela je

O D L U K U

I

Pokretno dobro – Zbirka umjetničkih djela i ličnih predmeta Jovana Bijelića proglašava se nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: nacionalni spomenik).

Nacionalni spomenik čine sljedeće zbirke:

a) Četrnaest (14) slika iz zbirke slika akademskog slikara Jovana Bijelića:

- Portret Vere Milenković, 1928., ulje na platnu, 200x150 cm;
- Stari Beograd, nepoznato, ulje na platnu, 98x78 cm;
- Kula s konacima, 1932., ulje na platnu, 86x74 cm;
- Selo u Bosni, 1932., ulje na platnu, 88x75 cm;
- Portret Vukoslave Bartoli, 1929., ulje na platnu, 77x104 cm;
- Plitvice, 1960., ulje na dasci, 93x104 cm;
- Portret trgovca Svetozara Marina, 1938/39., ulje na platnu, 54x68 cm;
- Jajce u Bosni, 1930/31., ulje na platnu, 124x110 cm;
- Mrtva priroda, nepoznato, ulje na platnu, 73x59 cm;
- Portret žene, nepoznato, ulje na platnu, 42x78;
- Kafana – roštilj, nepoznato, akvarel, 62x51 cm;
- Sjedeći akt, nepoznato, crtež olovkom na papiru, 61x83 cm;
- Portret muškarca, nepoznato, crtež olovkom i ugljem na papiru, 61x83 cm;
- Mrtva priroda, 1932., ulje na platnu, 70x100 cm;

b) Četiri (4) slike iz zbirke slika drugih autora:

- Vojo Dimitrijević, Portret Jovana Bijelića, 1957., ulje na platnu, 68x84 cm,
- Pavle Vasić, Portret Jovana Bijelića, 1951., tuš na papiru, 42x33 cm,
- Krunoslav Kern, Rodna kuća Jovana Bijelića, 1978., akvarel, 65x53 cm,
- Predrag Gol, Rodna kuća Jovana Bijelića, 1978., ulje na platnu, 62x52 cm.

c) zbirka ličnih predmeta akademskog slikara Jovana Bijelića:

- garnitura za sjedenje – tri manja i jedan veći sto,
- servis za kavu (tacna, dva držača za fildžan, šećernica, džezva)
- paleta,
- kičice (17 kičica),
- ćilim.

Nacionalni spomenik smješten je u zgradi „Spomen-muzej Jovan Bijelić“ u ulici Bosanska br. 111, **Bosanski Petrovac**.

Na nacionalni spomenik primjenjuju se mjere zaštite utvrđene Zakonom o sprovođenju odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika uspostavljene prema Aneksu 8 Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini ("Službene novine Federacije BiH" br. 2/02, 27/02, 6/04 i 51/07).

II

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada Federacije) dužna je da obezbijedi pravne, naučne, tehničke, administrativne i finansijske mjere za zaštitu, konzervaciju i prezentaciju nacionalnog spomenika.

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika (u daljem tekstu: Komisija) utvrdiće tehničke uslove i obezbijediti finansijska sredstva za izradu i postavljanje informacione table sa osnovnim podacima o spomeniku i odluci o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom.

III

Vlada Federacije osiguraće odgovarajuće fizičke i tehničke uslove za čuvanje nacionalnog spomenika i obezbijediti uslove za izvršenje stručne konzervacije i restauracije slika.

Izlaganje i ostali vidovi prezentacije nacionalnog spomenika na području Bosne i Hercegovine vršiće se na osnovu uslova koje utvrdi ministarstvo nadležno za kulturu u Federaciji Bosne i Hercegovine.

IV

Svako, a posebno nadležni organi Federacije Bosne i Hercegovine, kantonalne, gradske i opštinske službe suzdržaće se od preduzimanja bilo kakvih radnji koje mogu da oštete nacionalni spomenik ili dovedu u pitanje njegovu zaštitu.

V

Iznošenje kompletne zbirke ili njenih pojedinih dijelova (u daljem tekstu: pokretno nasljeđe) iz Bosne i Hercegovine nije dozvoljeno.

Izuzetno od odredbe stava 1 ove tačke, dozvoljeno je privremeno iznošenje pokretnog nasljeđa iz Bosne i Hercegovine radi prezentacije ili konzervacije ukoliko se utvrdi da konzervatorske radove nije moguće izvršiti u Bosni i Hercegovini.

Odobrenje u smislu prethodnog stava daje Komisija, ukoliko bude nesumnjivo utvrđeno da to neće ni na koji način ugroziti pokretno nasljeđe. U odobrenju se utvrđuju svi uslovi pod kojima se pokretno nasljeđe može iznijeti iz Bosne i Hercegovine, rok za vraćanje dobra u zemlju, kao i zaduženja pojedinih organa i institucija za obezbjeđenje tih uslova, i o tome se obavještava Vlada Federacije, nadležna služba obezbjeđenja, carinska služba Bosne i Hercegovine i javnost.

VI

Ova odluka dostaviće se Vladi Federacije, federalnom ministarstvu nadležnom za kulturu i nadležnoj službi zaštite na nivou Federacije Bosne i Hercegovine, radi sprovođenja mjera utvrđenih u tač. II - V ove odluke.

VII

Sastavni dio ove odluke je obrazloženje sa pratećom dokumentacijom, koje je dostupno na uvid zainteresovanim licima u prostorijama i na web-stranici Komisije (<http://www.aneks8komisija.com.ba>).

VIII

Prema članu V stav 4 Aneksa 8 Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, odluke Komisije su konačne.

IX

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u «Službenom glasniku BiH».

Ovu odluku Komisija je donijela u sljedećem sastavu: Zeynep Ahunbay, Martin Cherry, Amra Hadžimuhamedović, Dubravko Lovrenović i Ljiljana Ševo.

Broj: 04-02-40/09-1
21. januara 2009. godine
Sarajevo

**Predsjedavajući Komisije
Dubravko Lovrenović**

O b r a z l o Ź e n j e

I - UVOD

Na osnovu člana 2 stav 1 Zakona o sprovođenju odluka Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, uspostavljene prema Aneksu 8 Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, «nacionalni spomenik» je dobro koje je Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika proglasila nacionalnim spomenikom, u skladu sa čl. V i VI Aneksa 8 Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, sve dok Komisija ne donese konačnu odluku o njihovom statusu, a za što ne postoji vremensko ograničenje i bez obzira da li je za to dobro podnesen zahtjev.

Zavod za zaštitu kulturnog nasljeđa Unsko-sanskog kantona iz Bihaća dostavio je Komisiji, dana 08.11.2007. godine, prijedlog za proglašenje pokretnog dobra Zbirke umjetničkih djela i ličnih predmeta Jovana Bijelića iz Bosanskog Petrovca nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine. Komisija je pristupila pokretanju postupka za proglašenje Zbirke umjetničkih djela i ličnih predmeta Jovana Bijelića iz Bosanskog Petrovca nacionalnim spomenikom, u skladu sa članom V Aneksa 8 Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i članom 35 Poslovnika o radu Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika.

Izjava o značaju dobra

Akademski slikar Jovan Bijelić rođen je u Bosanskom Petrovcu 1884. godine. Likovnu akademiju je završio u Krakovu nakon koje kratko vrijeme živi i radi u Bihaću, a potom se seli u Beograd, gdje boravi do svoje smrti 1964. godine. Njegovo ime predstavlja jednu od najvećih ličnosti jugoslovenske likovne umjetnosti XX vijeka, kako po umjetničkim djelima koje je ostavio iza sebe, tako i po uticaju koji je izvršio na mlađe generacije. Svrstavaju ga u vodeće kolorističke ekspresioniste četvrte decenije XX vijeka. Njegova djela nalaze se u svim velikim galerijama i muzejima na prostoru bivše Jugoslavije. Bjelićev značaj i rad prepoznat je u njegovom rodnom kraju gdje je 1972. godine osnovan "Spomen-muzej Jovana Bijelića".

II- PRETHODNI POSTUPAK

U postupku koji prethodi donošenju konačne odluke o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom, izvršen je uvid u:

- dokumentaciju Javne ustanove „Centar za kulturu i obrazovanje“ iz Bosanskog Petrovca koja je upravnik objekta „Spomen-muzej Jovana Bijelića“ u Bosanskom Petrovcu o predmetu u postupku,
- dokumentaciju Regionalnog muzeja Bihać o predmetu u postupku,
- dokumentaciju Umjetničke galerije Bosne i Hercegovine o predmetu u postupku,
- raspoloživu literaturu o predmetu u postupku.

Na osnovu uvida u prikupljenu dokumentaciju, utvrđeno je sljedeće:

1. Podaci o dobru

Lokacija

Zbirka umjetničkih djela i ličnih predmeta Jovana Bijelića iz Bosanskog Petrovca smještena je u objekat "Spomen-muzej Jovana Bijelića" u Bosanskom Petrovcu u ulici Bosanska 111.

Istorijski podaci

Spomen-muzej Jovana Bijelića u Bosanskom Petrovcu osnovan je 1972. godine. Ideja o njegovom osnivanju nastala je ranije, 1966. godine u nekadašnjem Muzeju AVNOJ-a i Pounja u Bihaću. Ideja se razvila iz želje da se akademskom slikaru načini jedna vrsta spomenika u njegovom rodnom kraju. U početku se smatralo da bi muzej trebao biti smješten u Bihaću, ali nakon formiranja Inicijativnog odbora za njegovo osnivanje i ponude adekvatnog prostora za smještaj muzeja od strane Skupštine opštine Bosanski Petrovac, odlučeno je da se muzej osnuje i otvori u Bosanskom Petrovcu. Na radu oko otvaranja muzeja angažovan je dr Smail Tihić koji je izradio Tezu o osnivanju, organizaciji i djelovanju, te je otkupio od privatnih vlasnika izvjestan broj slika Jovana Bijelića, pretežno iz posljednje faze umjetnikovog rada, preuzeo umjetnikove lične predmete i namještaj radne sobe od porodice i sakupio dio dokumentacije o životu ovog umjetnika. Muzej je osnovan 1972. godine. Za radne prostorije i izložbeni prostor muzeja odabrana je jednospratna zgrada u centru grada građena krajem XIX vijeka. U zgradi se dugo vremena nalazila prva i jedina apoteka petrovačkog kraja.

U prvoj postavci Spomen-muzeja izložena su djela Umjetničke galerije u Sarajevu, Narodnog muzeja u Beogradu, Muzeja savremene umjetnosti u Beogradu i Regionalnog muzeja u Bihaću. Vremenom je, uglavnom iz kolekcija privatnih vlasnika otkupljeno 14 slika Jovana Bijelića i četiri slike drugih autora koje danas čine zbirku Spomen-muzeja Jovana Bijelića u Bosanskom Petrovcu (*Latinović, Raunig, 1972, 2-3*). Pored slika Jovana Bijelića koje su početkom devedesetih godina XX vijeka bile izložene u njegovom Spomen-muzeju u Bosanskom Petrovcu i koje su bile svojina ovog muzeja, Spomen-muzej je imao izložene i slike Jovana Bijelića pozajmljene od Regionalnog muzeja u Bihaću i Umjetničke galerije u Sarajevu.

Djela Jovana Bijelića su u Spomen-muzeju u Bosanskom Petrovcu bila izložena do 30. augusta 1995. godine kada su zbog ratnih dešavanja (1992. do 1995. godine) i akcije „Oluja“ premještena u Galeriju likovnih umjetnosti Republike Srpske, odnosno u današnji Muzej savremene umjetnosti Republike Srpske.

U reversu broj 27/95 od 30. augusta 1995. godine navedeno je da se „...umjetnička djela velike vrijednosti izmještaju iz Petrovca u Banju Luku iz razloga što se Petrovac nalazi u zoni ratnih dejstava te prijeti opasnost da slike budu uništene. Slike se daju (predaju) na čuvanje Galeriji u Banjoj Luci na vrijeme dok traje ratna opasnost na području Petrovca. Nakon prestanka ratne opasnosti slike će biti vraćene Galeriji Jovana Bijelića u Petrovcu čije su vlasništvo“(1). Prema reversu, u Banju Luku su donesene sljedeće slike i lične stvari Jovana Bijelića:

1. Portret Vere Milenković, 1928., ulje na platnu, 200x150 cm,
2. Selo u Bosni, 1932, ulje na platnu, 86x67 cm,
3. Muslimansko groblje, 1917., ulje na platnu, 104x71 cm,
4. Bosanski pejzaž sa rijekom, 1929, ulje na platnu, 90x70 cm,
5. Crvene magle, 1956, ulje na dasci, 91x78 cm,
6. Stari Beograd, nepoznato, ulje na platnu, 98x78 cm,
7. Kula s konacima, 1932., ulje na platnu, 86x74 cm,
8. Selo u Bosni, 1932., ulje na platnu, 88x75 cm,
9. Mrtva priroda, 1932., ulje na platnu, 70x100 cm,
10. Portret Vukosave Bartol, 1929., ulje na platnu, 77x104 cm,
11. Plitvice, 1960., ulje na lesonitu, 93x104,
12. Portret Svetozara Marina, 1938/39., ulje na platnu, 54x68 cm,
13. Motiv iz primorja, 1932., 78,8x95,5 cm,
14. Jajce u Bosni, 1930/31., ulje na platnu, 124x110 cm,
15. Pejzaž iz Bosne, 1939., ulje na dasci, 68x50 cm,
16. Mrtva priroda, nepoznato, ulje na platnu, 73x59 cm,
17. Portret žene, nepoznato, ulje na platnu, 42x78 cm,
18. Kafana roštilj, nepoznato, akvarel, 62x51 cm,
19. Sjedeći akt, nepoznato, crtež, 61x83 cm,
20. Portret muškarca, nepoznato, crtež, 61x83cm.

b) Četiri (4) slike iz zbirke slika drugih autora:

1. Vojo Dimitrijević, Portret Jovana Bijelića, 1957., ulje na platnu, 68x84 cm,
2. Pavle Vasić, Portret Jovana Bijelića, 1951., tuš na papiru, 42x33 cm,
3. Krunoslav Kern, Rodna kuća Jovana Bijelića, 1978., akvarel, 65x53 cm,
4. Predrag Gol, Rodna kuća Jovana Bijelića, 1978., ulje na platnu, 62x52 cm.

c) zbirka ličnih predmeta akademnskog sikara Jovana Bijelića:

1. Garnitura za sjedenje,
2. Servis za kavu, mesing,
3. Paleta,
4. Kičice,
5. Čilim.

Godine 2002. Umjetnička galerija Bosne i Hercegovine u Sarajevu, obraća se Galeriji likovnih umjetnosti Republike Srpske, današnjem Muzeju savremene umjetnosti Republike Srpske sa molbom za povrat tri slike Jovana Bijelića (Pejzaž iz Bosne, ulje na platnu, 1923,64x82cm; Muslimansko groblje, ulje na platnu, 1917, 67x100 cm; Pejzaž sa morem/primorski motiv, ulje na platnu, 1932, 78,8x95,5 cm), koje su se nakon izložbe s kraja osamdesetih godina XX vijeka našle u okviru zbirke u Bosanskom Petrovcu. Uz molbu za vraćanje umjetnina priložena je dokumentacija o vlasništvu (fotografije, inventurni podaci, detaljan opis). Upravni odbor Galerije likovnih umjetnosti Republike Srpske donosi odluku da se i pored integralnosti postojećeg reversa, ove slike transportuju vlasnicima. Slike su dostavljene u Galeriju likovnih umjetnosti u Sarajevo 13. decembra 2002. godine.

Krajem 2004. godine Javna ustanova „Centar za kulturu i obrazovanje“ Bosanski Petrovac, u čijem sastavu je Spomen-muzej Jovana Bijelića, obavještava Muzej Savremene umjetnosti u Banjoj Luci da se Spomen-muzej Jovana Bijelića „pravno-formalno i materijalno-tehnički restauriše“ i da će uskoro biti spreman prihvatiti zbirku umjetnina i ličnih predmeta Jovana Bijelića. Na desetu godišnjicu izbivanja iz matičnog muzeja, zbirka umjetnina Jovana Bijelića vraćena je u Bosanski Petrovac 30. augusta 2005. godine (*Labović-Marinković, 2005, 4*).

2. Opis dobra

Jovan Bijelić rođen je 30. juna 1884. godine u zaseoku Revenik sela Kolunića u blizini Bosanskog Petrovca. Osnovnu školu je završio u Petrovcu nakon koje ga roditelji šalju na dalje školovanje u Sarajevo. U Sarajevu Bijelić pohađa gimnaziju i Zanatlijsku školu, te 1906. godine školu slikanja Jan Karela Jankovskog. Uz pomoć srpskog prosvjetno-kulturnog društva „Prosvjeta“ 1908. godine upisuje Umjetničku akademiju u Krakovu koju završava 1913. godine. Neko vrijeme provodi u posjetama i školovanju u Parizu i Pragu, da bi 1915/16. godine bio postavljen za asistenta crtanja u Velikoj gimnaziji u Bihaću (*Tihić, 1972, 11-39*). Bijelić je u Bihaću ostao tri školske godine. Pored predavanja u školi, bavio se slikanjem. Radio je većinom ulja na platnu sa kojim učestvuje i na izložbi održanoj u oktobru 1917. godine u Sarajevu, a potom 1919. godine u Zagrebu. Na obje izložbe njegovi radovi su ocijenjeni izuzetno pozitivno. Bihaćki period u Bijelićevom radu označava se najčešće kao period u kojem slikar traga za svojim izrazom. Radovi nastali u ovom periodu oslanjaju se na njegova znanja usvojena tokom školovanja, na impresionizam, secesionizam, naturalizam, sezanimizam, ekspresionizam i apstrakciju (*Tihić, 1972, 9*). Pozitivan prijem njegovih radova u Zagrebu bio je odlučujući momenat za njegov prijem na mjesto scenografa Narodnog pozorišta u Beogradu (*Tihić, 1972, 40-43*). Bijelić u Beograd dolazi u novembru 1919. godine, gdje ostaje sve do svoje smrti 12. marta 1964. godine.

U periodu od 1919. do 1920. godine Bijelić slika „simbolična platna bez uobičajenih tema i predmeta, pri čemu nastaje izvjesno spajanje pariskog estetskog racionalizma sa njemačkim ekspresionizmom“ (*Protić, 1964, 7*), da bi potom njegovo slikanje prešlo u „neku vrstu muzejskog realizma“ (*Protić, 1972, 12*). Karakteristična djela iz ovog perioda su portreti Milana Dedinca, Brane Ćosića, Djevojke sa knjigama, niz mrtvih priroda (najpoznatija je Mrtva priroda iz 1927. godine iz Umjetničke galerije BiH u Sarajevu), te pojedini aktovi, kao što je slika Velika kupačica iz 1929. godine iz kolekcije Pavla Beljanskog. Za ovaj period, njegov učenik Đorđe Popović kaže: „Čitavih deset godina.... njegov postupak će biti isti. Paleta će mu sve to vreme ostati nepromjenjena. Cinkova bela, crna od slonove kosti u čijem se rasponu pružaju boje tople i hladne, kraplak i cinober-crvena, caput mortuum, prirodna zemlja, pečena zemlja, žuti oker, kadmijumova narandžasta i limunova, hromoksidova vatreno zelena, pruska plava i ultramarin. Nikada... neće ući u njegovu paletu nova boja. Potpuno poroznu podlogu izbegava, jer voli sočnu sliku, uljanog sjaja, ponekad bogatu pastu; ne odgovara mu uobičajeni francuski način „mat“ slika“ (*Tihić, 1972, 119-160; Protić, 1972, 12*).

U Bijelićevom radu novi preokret nastaje tridesetih godina XX vijeka, kada se opredjeljuje za čistu boju i snažan gest. Sve buduće promjene dešavaće se u okviru ovoga. Iz ovog perioda su dvije slike koje se smatraju Bijelićevim remek-djelima, ali i remek-djelima jugoslovenske umjetnosti; Bosanski predio i Djevojčica u kolicima iz 1933. godine koje se nalaze u fundusu Muzeja savremene umjetnosti u Beogradu (*Protić, 1972, 14*). Od ovog perioda boja za Bijelića postaje njegovo osnovno izražajno sredstvo (*Tihić, 1972, 161-184*).

Drugi svjetski rat Bijelić provodi u Beogradu. Tokom ovog perioda naslikao je nekoliko odličnih radova među kojima je najsugestivniji Tamni predio iz zbirke Muzeja savremene umjetnosti u Beogradu.

Značajnije promjene u njegovom radu nastaju iza 1950. godine. Promjene se mogu označiti kao više estetičke prirode nego slikarske. Oglledaju se u njegovom odnosu prema vremenu i prema predmetu. Slika gotovo isključivo predjele sa niskim horizontom i olujnim nebom koje ispunjavaju dvije trećine njegovog platna. Uveliko koristi tonove crvene, žute, plave i zelene boje. Potezi su mu siloviti i uzvrtlani. Boja često curi. Predmet, pravi, realni je nestao, ostala je samo njegova aluzija i eksplozija boja (*Tihić, 1972, 207-218*). Raniji eksplozivni tonovi različitih boja ustupaju mjesto skali čokoladno-smeđih, mrkih, sivkastih i uglavnom neutralnih tonova.

Polovinom pedesetih godina XX vijeka Bijelić gubi vid. Nakon operacije 1958. godine vid mu se vraća na jedno oko nakon čega stvara cikluse manjih, potpuno apstraktnih platna (*Tihić, 1972, 79-82*). Omiljeni motivi su mu predjeli iz Bosne. Umjesto dotadašnjih bosanskih kuća i naselja, na Bijelićevim platnima se pojavljuju „čudno oblikovana brda i planine, koje karakterišu unutrašnja napetost mase, naglašeni plasticitet formi i izvjesne geometrijske vrijednosti“ (*Tihić, 1972, 214*).

Djela Jovana Bijelića su izlagana na brojnim izložbama u Jugoslaviji i inostranstvu. Značajan je i njegov pedagoški rad. Znanje je prenosio Nikoli Graovcu, Đorđu Popoviću, Pavlu Vasiću, Aleksi Čelebonoviću, Danici Antić, Dušanu Vlajiću, Peđi Milosavljeviću i drugima. Kao scenograf Narodnog pozorišta u Beogradu scenski je uobličio više predstava. Takođe, bavio se ilustracijom i napisao je nekoliko pripovijedaka.

Zavod za zaštitu kulturnog naslijeđa Unsko-sanskog kantona iz Bihaća je Komisiji podnio prijedlog za proglašenje sljedećih umjetničkih djela i ličnih predmeta Jovana Bijelića iz Bosanskog Petrovca nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine:

1. Jovan Bijelić, Portret Vere Milenković, 1928, ulje na platnu, 200x150 cm;
2. Jovan Bijelić, Bosanski pejzaž sa rijekom, 1930, ulje na platnu, 90x70 cm;
3. Jovan Bijelić, Crvene magle, 1956, ulje na dasci, 91x78 cm;
4. Jovan Bijelić, Stari Beograd, nepoznato, ulje na platnu, 98x78 cm;
5. Jovan Bijelić, Kula s konacima, 1932, ulje na platnu, 86x74 cm;
6. Jovan Bijelić, Selo u Bosni, 1932, ulje na platnu, 88x75 cm;
7. Jovan Bijelić, Portret Vukoslave Bartoli, 1929, ulje na platnu, 77x104 cm;
8. Jovan Bijelić, Plitvice, 1960, ulje na dasci, 93x104 cm;
9. Jovan Bijelić, Portret trgovca Svetozara Marina, 1938/39, ulje na platnu, 54x68 cm;
10. Jovan Bijelić, Jajce u Bosni, 1930/31, ulje na platnu, 124x110 cm;
11. Jovan Bijelić, Pejzaž iz Bosne, 1939, ulje na dasci, 68x50 cm;
12. Jovan Bijelić, Mrtva priroda, nepoznato, ulje na platnu, 73x59 cm;
13. Jovan Bijelić, Portret žene, nepoznato, ulje na platnu, 42x78;
14. Jovan Bijelić, Kafana – roštilj, nepoznato, akvarel, 62x51 cm;
15. Jovan Bijelić, Sjedeći akt, nepoznato, crtež olovkom na papiru, 61x83 cm;
16. Jovan Bijelić, Portret muškarca, nepoznato, crtež olovkom i ugljem na papiru, 61x83 cm;
17. Jovan Bijelić, Mrtva priroda, 1932, ulje na platnu, 70x100 cm;
18. Jovan Bijelić, Muslimansko groblje, 1917, ulje na platnu, 104x81 cm;
19. Jovan Bijelić, Motiv iz primorja, 1932, ulje na platnu, 98x83 cm;
20. Jovan Bijelić, Pejzaž iz Bosne, ulje na platnu, 88x85 cm;
21. Vojislav Dimitrijević, Portret Jovana Bijelića, 1957, ulje na platnu, 68x84 cm;
22. Pavle Vasić, Portret Jovana Bijelića, 1951, tuš na papiru, 42x23 cm;
23. Krunoslav Kern, Rodna kuća Jovana Bijelića, 1978, akvarel, 65x53 cm;
24. Predrag Gol, Rodna kuća Jovana Bijelića, ulje na platnu, 62x52 cm.

Zahtjevom su obuhvaćene 24 slike. Dvadeset slika je rad Jovana Bijelića, dok su četiri slike rad drugih autora. Uz poslanu dokumentaciju navedeno je da tri slike (Bosanski pejzaž sa rijekom, 1929, ulje na platnu, 90x70; Crvene magle, 1956, ulje na dasci, 91x78 cm; Pejzaž iz Bosne, 1939, ulje na dasci, 68x50 cm) potražuje Muzej Unsko-sanskog kantona u Bihaću, te da su tri slike (Muslimansko groblje, 1917, ulje na platnu, 104x71 cm; Motiv iz primorja, 1932, 78,8x95,5 cm; Pejzaž iz Bosne, 1932, ulje na platnu, 64x82 cm) pozajmljene iz Umjetničke galerije Bosne i Hercegovine u Sarajevu.

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika uputila je dopis Muzeju Unsko-sanskog kantona u Bihaću i Umjetničkoj galeriji Bosne i Hercegovine u Sarajevu sa obavještenjem o pristiglom zahtjevu za proglašenjem zbirke slika Jovana Bijelića nacionalnim spomenikom, kao i sa pitanjem da li se slažu da djela Jovana Bijelića iz njihovih fondusa budu proglašena nacionalnim spomenikom u okviru JU Centra za kulturu i obrazovanje Bosanski Petrovac.

Dopisom br. 08-01/09 od 06. januara 2009. godine Muzej Unsko-sanskog kantona u Bihaću izjavljuje da nisu saglasni da se tri djela Jovana Bijelića (Bosanski pejzaž sa rijekom, 1929, ulje na platnu, 90x70; Crvene magle, 1956, ulje na dasci, 91x78 cm; Pejzaž iz Bosne, 1939, ulje na dasci, 68x50 cm) proglase nacionalnim spomenikom u sastavu zbirke JU Centra za kulturu i obrazovanje Bosanski Petrovac. Iznijeli su stav da navedeni radovi trebaju biti proglašeni nacionalnim spomenikom u sastavu Umjetničke zbirke Muzeja Unsko-sanskog kantona. Dopisom od 31. 12. 2008. godine navode da su vlasnici navedene tri slike Jovana Bijelića, te da je Muzej pripremio aplikaciju za proglašenje djela Jovana Bijelića iz Umjetničke zbirke Muzeja Unsko-sanskog kantona u Bihaću (dopis broj 663-01/08 od 31.12. 2008. godine).

Umjetnička galerija Bosne i Hercegovine 08. januara 2009. godine dopisom br. 01-5/2 navodi da su u novembru 2005. godine sklopili ugovor sa JU Centrom za kulturu i obrazovanje Bosanski Petrovac o posuđivanju tri slike Jovana Bijelića (Muslimansko groblje, 1917, ulje na platnu, 104x71 cm; Motiv iz primorja, 1932, 78,8x95,5 cm; Pejzaž iz Bosne, 1932, ulje na platnu, 64x82 cm) koje su vlasništvo Umjetničke galerije Bosne i Hercegovine. Po isteku ugovora, početkom oktobra 2007. godine, potpisali su aneks ugovora kojim su navedena djela i dalje na posudbi u pomenutom centru. Naveli su da prilikom proglašenja zbirke slika Jovana Bijelića iz JU Centra za kulturu i obrazovanje Bosanski Petrovac ne obuhvatimo djela koja su u vlasništvu Umjetničke galerije Bosne i Hercegovine.

Imajući u vidu stavove Muzeja Unsko-sanskog kantona i Umjetničke galerije Bosne i Hercegovine iznesene u navedenim dopisima, Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika donijela je odluku o proglašenju **18 slika** iz zbirke Spomen-muzeja u Bosanskom Petrovcu nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine.

1. Portret Vere Milenković

Autor: Jovan Bijelić

Godina nastanka: 1928. godina

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 200x150 cm

Signatura: g.l.u. Bijelić (ćir.)

U unutrašnjosti sobe stoji djevojka odjevena u ljubičastu suknju i sivo-zelenu bluzu dugih rukava sa kratkom niskom bijelih perli oko vrata i otvorenom knjigom u rukama. Na niskoj stolici lijevo je okrugla zemljana posuda sa voćem. Na zidu, gore desno, slika s predstavom primorskog pejzaža. Prevagu imaju sivo-zeleni i smeđi tonovi. Mjestimično, evidentni su pastuozni namazi. (*Tihić, 1972, 245*)

2. Stari Beograd

Autor: Jovan Bijelić

Godina nastanka: nepoznato (tridesete godine XX vijeka)

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 98x78 cm

Signatura: d.d.u. Bijelić (ćir.)

U prvom planu proteže se u dužinu slike terakot drum iz kojeg u centralnom dijelu slike se odvaja jedan sporedni put. Uz ove dvije ceste proteže se niz kuća okruženih zelenilom. Na jednoj stoji ćirilični natpis – krčma. Pozadinu slike karakterišu tamno-zelena, gotovo smeđa brda sa kovitlacima plavog neba.

3. Kula s konacima

Autor: Jovan Bijelić

Godina nastanka: 1932. godina

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 86x74 cm

Signatura: d.l.u. Bijelić (ćir.)

Centralni dio slike zauzima nekoliko konaka crvenih krovova sa mnoštvom prozora. U pozadini konaka su dvije visoke četvrtaste kule. Iza njih je brdo i plavo-sivo nebo.

4. Selo u Bosni

Autor: Jovan Bijelić

Godina nastanka: 1932. godina

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 88x75 cm

Signatura: d.l.u. Bijelić (ćir.)

Iz središnjeg dijela slike prema njenom donjem lijevom uglu pruža se rijeka. Na njenim obalama je grupisano nekoliko kuća – kuće na doksat. Okolinu kuća čini bogatstvo livadskog raslinja. U pozadini su smeđa brda, a iznad njih sivo-plavo nebo.

5. Portret Vukoslave Bartoli

Autor: Jovan Bijelić

Godina nastanka: 1929. godina

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 77x104 cm

Signatura: g.l.u. Bijelić (ćir.)

U naslonjaču sjedi sredovječna žena u bjeličastoj haljini kratkih rukava, s rukama preklapljenim na krilu. Oko vrata joj je đerdan od ćilibara. Pozadina je neutralna. Pažnja umjetnika usredotočena je na postizanje fizičke sličnosti s modelom. (*Tihić, 1972, 247*)

6. Plitvice

Autor: Jovan Bijelić

Godina nastanka: 1960. godina

Tehnika: ulje na dasci

Dimenzije: 93x104 cm

Signatura: d.d.u. Bijelić (lat.)

U smeđezelenkastom planinskom pejzažu s visokim horizontom je sivkastobjeličasto jezero iz kojeg u mlazevima otiče voda u visokom luku. Nebo je smeđebjeličasto sa modrosivim sjenama. (*Tihić, 1972, 297*)

7. Portret trgovca Svetozara Marina

Autor: Jovan Bijelić

Godina nastanka: 1938/39. godina

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 54x68 cm

Signatura: g.l.u. Bijelić (ćir.)

Na stolici sjedi srednjovječni tamnokosi muškarac čijim licem dominiraju brkovi nad usnama. Odjeven je u bjeličastu košulju. Oko vrata mu je crvenkasta kravata. Predstavljen je kako gleda u posmatrača. U desnoj ruci mu je boca, a u lijevoj čaša puna vina. Iza njega sa nazire porpsje žene odjevene u plavičastu bluzu sa crvenom maramom oko vrata.

8. Jajce u Bosni

Autor: Jovan Bijelić

Godina nastanka: 1930/31. godina

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 124x110 cm

Signatura: d.d.u. Bijelić (ćir.)

U gornjem dijelu slike, ispod uskovitlanog sivoplavog neba predstavljen je stari grad Jajce sa mnoštvom sitnih kuća. Ispod naselja, vertikalno se pruža slap rijeke Plive.

9. Mrtva priroda

Autor: Jovan Bijelić

Godina nastanka: nepoznato

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 73x59 cm

Signatura: d.d.u. Bijelić (ćir.)

Na tamnom stolu postavljen je plitki bijeli tanjir pun voća, čaša i poslužavnik sa lubenicom i bananom. Pozadina je neutralna.

10. Portret žene

Autor: Jovan Bijelić

Godina nastanka: nepoznato

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 42x78 cm

Signatura: g.d.u. Bijelić (ćir.)

U naslonjaču sjedi mlađa žena kratke smeđe kose. Odjevena je u plavu bluzu preko koje je šarena (tamno-bjeličasto crvena) košulja kratkih rukava. Ruke su joj položene ispod grudi. U rukama drži prsten. Pozadina je neutralna, lijevom stranom dominira plavičasta boja – ruka druge osobe.

11. Kafana – roštilj

Autor: Jovan Bijelić

Godina nastanka: nepoznato

Tehnika: akvarel

Dimenzije: 62x51 cm

Signatura: d.d.u. Bijelić (ćir.)

Uz terakot ulicu smješteno je nekoliko niskih kuća. Središnja kuća na sebi ima ćirilični natpis kafana roštilj radi. Iz prozora do ulice izlazi crveni visoki dimnjak. Lijevo i desno od kafane je stablo. Pozadina slike je nježno zelene boje.

12. Sjedeći akt

Autor: Jovan Bijelić

Godina nastanka: nepoznato

Tehnika: crtež olovkom na papiru

Dimenzije: 61x83 cm

Signatura: d.d.u. Bijelić (ćir.)

U unutrašnjosti prostorije naga djevojka sjedi na stolici. Desna ruka joj je položena na krilo. Na lijevu ruku, položenu na naslon stolice spustila je glavu. Stopalo lijeve noge joj je položeno na stopalo desne noge.

13. Portret muškarca

Autor: Jovan Bijelić

Godina nastanka: nepoznato

Tehnika: crtež olovkom i ugljem na papiru

Dimenzije: 61x83 cm

Signatura: d.d.u. B. (ćir.)

Dopojasni portret muškarca sa brkovima predstavljenog u profilu. Odjeven je u tamni sako, bijelu košulju i kravatu oko vrata.

14. Mrtva priroda

Autor: Jovan Bijelić

Godina nastanka: 1932. godina

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 70x100 cm

Signatura: s.d. Bijelić (lat.)

Na tamnom stolu predstavljen je pravougaoni poslužavnik sa kriškom lubenice i kriškom dinje. U uglovima poslužavnika je nekoliko grozdova i jedna jabuka. Iza poslužavnika, na postamentu je postavljen visoka okrugla posuda sa grožđem. Desno od poslužavnika je plavičasta vaza sa uvenulim žutim cvijetom. Pored vaze je bijeli tanjir sa voće. Pozadina je neutralna – lijevi ugao zauzima bjeličasta zavjesa sa crvenkastim motivima, a desni ugao polica sa vazom.

15. Portret Jovana Bijelića

Autor: Vojislav Dimitrijević(2) (1910. do 1981. godine)

Godina nastanka: 1957. godina

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 68x84 cm

Signatura: d.d. u. D. Vojo (lat.)

Dopojasni portret starijeg čovjeka odjevenog u smeđe odjelo. Ruke su postavljene jedna preko druge i položene na štap smješten u središte slike. Glava je pognuta prema rukama i štapu. Pogled je usmjeren prema posmatraču. Pozadina slike je crvene boje sa mjestimičnim namazima plavog.

16. Portret Jovana Bijelića

Autor: Pavle Vasić(3) (1903. do 1993. godine)

Godina nastanka: 1951. godina

Tehnika: tuš na papiru

Dimenzije: 42x23 cm

Signatura: d.d. u. P Vasić 51 (ćir.)

Dopojasni portret srednjovječnog muškarca odjevenog u odijelo i košulju sa kravatom. Pogled mu je usmjeren prema posmatraču.

17. Rodna kuća Jovana Bijelića

Autor: Krunoslav Kern(4) (1935. do 1992. godine)

Godina nastanka: 1978. godina

Tehnika: akvarel

Dimenzije: 65x53 cm

Signatura: bez signature

Na slici je predstavljena prizemna bijela kuća prekrivena krovom na dvije vode. Okružena je drvenim tarabama. Oko nje je mnoštvo zelenila.

18. Rodna kuća Jovana Bijelića

Autor: Predrag Gol(5) (1931. godine)

Godina nastanka: 1978. godina

Tehnika: ulje na platnu

Dimenzije: 62x52 cm

Signatura: bez signature

Slika je podijeljena u nekoliko geometrijskih ploha. Svaka ploha je ispunjena različitom nijansom plave boje.

Zbirku ličnih predmeta akademskog slikara Jovana Bijelića čine sljedeći predmeti:

1. Čilim

Godina nastanka: prva polovina XX vijeka

Tehnika: tkanje – klečanje

Materijal: vuna (osnova i potka)

Dimenzije: 200x300 cm

Čilim je pravougaonog oblika. Na kraćim stranama čilima izvučene su bijele resice. U vizuelnom smislu čilim se može podijeliti na dva dijela – centralni dio čilima ili polje čilima i rubni dio čilima ili čenar.

Podloga polja čilima je crvene boje. Polje je ukrašeno sa pet paralelnih i međusobno povezanih motiva malih kola sa zvjezdicama. Motiv kola je izveden plavom i crnom bojom, dok su zvjezdice unutar kola rađena u bijeloj, bordo i crvenoj boji.

Podloga čenara čilima je crne boje. Čenar je ukrašen motivom kornjača. Motiv kornjača je izvođen crvenom, plavom, svjetlijom plavom, prljavobijelom i petrolej zelenom bojom. Čenar je od polja čilima i vanjskog ruba čilima odvojen motivom kukica. Motivi kukica su oivičeni bijelom linijom(6). Vanjski rub čilima je crvene boje.

2. Peškun

Tehnika: rezbarenje

Godina izrade: kraj XIX vijeka

Dimenzije: 42,5x45 cm,

Šestougaoni peškun. Ploča peškuna je ukrašena motivom rozete iz koje se prema rubovima peškuna protežu vitičasti vegetabilni motivi – grane sa listovima i cvjetovima. Slijepe arkade prete stranice peškuna. Peškun je postavljen na šest nogu. Prostor između njih je ukrašen rezbarenim poljima. Na polovini visine nogu peškuna postavljena je donja ploča ukrašena jednakim motivima kao i gornja.

3. Peškun

Tehnika: rezbarenje

Godina izrade: kraj XIX vijeka

Dimenzije: 42,5x45 cm,

Šestougaoni peškun. Ploča peškuna je ukrašena motivom rozete iz koje se prema rubovima peškuna protežu vitičasti vegetabilni motivi – grane sa listovima i cvjetovima. Slijepe arkade prete stranice peškuna. Peškun je postavljen na šest nogu. Prostor između njih je ukrašen rezbarenim poljima. Na polovini visine nogu peškuna postavljena je donja ploča ukrašena jednakim motivima kao i gornja.

4. Peškun

Tehnika: rezbarenje

Godina izrade: kraj XIX vijeka

Dimenzije: 45x42,5 cm,

Šestougaoni peškun. Ploča peškuna je ukrašena motivom rozete iz koje se prema rubovima peškuna protežu vitičasti vegetabilni motivi – grane sa listovima i cvjetovima. Slijepe arkade prete stranice peškuna. Peškun je postavljen na šest nogu. Prostor između njih je ukrašen rezbarenim poljima. Na polovini visine nogu peškuna postavljena je donja ploča ukrašena jednakim motivima kao i gornja.

5. Peškun

Tehnika: rezbarenje

Godina izrade: kraj XIX vijeka

Dimenzije: 72x63 cm,

Šestougaoni peškun. Ploča peškuna je ukrašena motivom rozete iz koje se prema rubovima peškuna protežu vitičasti vegetabilni motivi – grane sa listovima, cvjetovima i grozdovima. Slijepe arkade prete stranice peškuna. Peškun je postavljen na šest nogu. Prostor između njih je ukrašen rezbarenim poljima. Na polovini visine nogu postavljena je donja ploča peškuna ukrašena jednakim motivima kao i gornja.

6. Servis za kavu

Godina izrade: prva polovina XX vijeka

a) tacna

Tehnika: iskucavanje, niklovanje

Materijal: bakar

Dimenzije: 20 cm

Tacna je kružne osnove izvijenog ruba. Na njoj je tehnikom iskucavanja izrađen motiv dvije džamije.

b) dva držača za fildžane

Tehnika: iskucavanje, niklovanje

Materijal: bakar

Dimenzije: 56x68 mm

Držači fildžana završavaju blago izvijenim rubom. Površina je prekrivena sa iskucanim linijama.

c) šećernica

Tehnika: iskucavanje, niklovanje

Materijal: bakar

Dimenzije: 6,8x5,6 cm

Šećernica se sastoji iz okrugle posude za šećer i kupastog poklopca. Na vrhu poklopca je pričvršćena zvijezda i polumjesec. Površina šećernice je ukrašena iskucanim linijama i tačkicama.

d) ibrik

Tehnika: iskucavanje, niklovanje

Materijal: bakar

Dimenzije: 12,3x5,8 cm

Zapreminski dio ibrika je kruškolikog oblika sa povijenim elementom namijenjenim za sipanje. Na njegovo tijelo pričvršćena je drška. Na dršku je pričvršćen poklopac na čijem vrhu je zvijezda i polumjesec. Površina ibrika je ukrašena iskucanim motivima – dvije kružnice i cik-cak linije.

7. Radio

Tip radio-prijemnika: Tesla 57B, aparat broj 03

Godina proizvodnje: 1957

Proizvođač: Radio industrija Nikola Tesla Beograd

Radio ima oblik drvene pravougaone kutije. Na donjoj prednjoj stranici radija smještene su četiri podešivača (vijka) za visinu zvuka i izbor stanica. Jedan podešivač (vijak) nedostaje. Na prednjoj strani radija smješten je zvučnik u obliku obrnutog trapeza. Ispod zvučnika je prostor izbornika stanica.

8. Paleta sa 17 kistova

3. Dosadašnja zakonska zaštita

Zbirka umjetničkih djela i ličnih predmeta Jovana Bijelića iz Bosanskog Petrovca do sada nije uživala status zaštite.

4. Sadašnje stanje dobra

Spomen-muzej Jovana Bijelića nalazi se u sastavu JU Centra za kulturu i obrazovanje u Bosanskom Petrovcu. Zbirka slika ovog muzeja smještena je u prizemlje zgrade Spomen-muzeja u ulici Bosanska 111. Adaptacija zgrade Spomen-muzeja je završena u ljeto 2005. godine, tako da se zbirka slika i ličnih predmeta Jovana Bijelića čuva u dobrim uslovima.

III- ZAKLJUČAK

U skladu sa navedenim, a koristeći Kriterijume za proglašenje dobra nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine, («Službeni glasnik BiH,» br. 33/02 i 15/03), a koja se odnosi na pokretno nasljeđe Bosne i Hercegovine, Komisija donosi odluku kao u dispozitivu. Odluka se zasniva na sljedećim kriterijumima:

A. Vremensko određenje

B. Istorijska vrijednost

C. Umjetnička i estetska vrijednost

C. I. Kvalitet obrade,

C. IV. Kompozicija,

C. V. Vrijednost detalja.

D. Čitljivost

D. II. Svjedočanstvo o istorijskim promjenama,

D. III. Djelo značajnog umjetnika ili graditelja,

D. IV. Svjedočanstvo o određenom tipu, stilu ili regionalnom maniru.

E. Simbolička vrijednost

E. V. Značaj za identitet grupe ljudi.

G. Izvornost

G. I. Oblik i dizajn,

G. VI. Duh i osjećanja.

H. Jedinstvenost i reprezentativnost

H. II. Djelo vrhunskog umjetnika ili graditelja.

Sastavni dio ove odluke je:

- Dokumentacija Javne ustanove Centra za kulturu i obrazovanje Bosanski Petrovac i Javne ustanove Muzeja Unsko-sanskog kantona u Bihaću.

Korišćena literatura

U toku vođenja postupka proglašenja Zbirke umjetničkih djela i ličnih predmeta Jovana Bijelića u Bosanskom Petrovcu, korišćena je sljedeća literatura:

1963. Bratislava Vladić Krstić, "Tekstilna ornamentika zapadne Bosne", *Glasnik zemaljskog muzeja u Sarajevu*, NS sv XVIII, Sarajevo, 1963, 133-144.

1968. Miodrag B. Protić, *Jovan Bijelić*, Muzej savremene umetnosti Beograd, Beograd, 1968.

1972. Miodrag B. Protić, "Jovan Bijelić", u: Nada Miljković (ur.), *Srpski slikari i vajari XIX i XX veka*. Beograd, Izdavački zavod „Jugoslavija“, 1972.

1972. Boško Latinović, Branka Raunig, Smail Tihić, *Jovan Bijelić*, u: Branka Raunig (ur.), Skupština opštine Bosanski Petrovac i Regionalni muzej Bihać, 1972.

1972. Smail Tihić, *Jovan Bijelić*, u: Jelena Čehić (ur.), Biblioteka kulturno naslijeđe, Sarajevo, „Veselin Masleša“, 1972.

1978. Bratislava Vladić Krstić, "Ćilimarstvo u Bosni i Hercegovini", *Glasnik zemaljskog muzeja u Sarajevu*, NS sv XXXII/1977, Sarajevo 1978, 225-296.

2005. Katalog izložbe: *Zbirka Spomen-muzeja Jovan Bijelić Bosanski Petrovac*, Muzej savremene umjetnosti Republike Srpske, Za izdavača: Ljiljana Labović Marinković, Banja Luka, 2005.

2007. Afiša izložbe: *Spomen-muzej Jovana Bijelića Bosanski Petrovac*. JU „Centar za kulturu i obrazovanje“ Bosanski Petrovac, 2007.

12.01.2009. <http://www.galerijakrug.ba/enciklopedija?start=4>

12.01.2009. <http://www.madlart.com/artists/?id=696>

12.01.2009. <http://www.galerijabalen.net/cr/artists/predraggol.htm>

(1) ur. Lj. Labović Marinković, *Zbirka spomen-muzeja Jovan Bijelić Bosanski Petrovac*, Banja Luka, 2005, 2.

(2) Rođen 1910. godine u Sarajevu gdje je i umro 1981. godine. Završio je Državnu umjetničku školu u Beogradu, a zatim posjećuje atelje Andre Lota u Parizu. Učestvuje u osnivanju Collegium artisticuma kao i ULUBiH-a i Škole likovnih umjetnosti u Sarajevu u kojoj radi kao direktor i kao profesor. Bio je redovni član Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine. (preuzeto: <http://www.galerijakrug.ba/enciklopedija?start=4> od 12. januara 2009.)

(3) Pavle Vasić je rođen u Nišu 1907 g. Poslije stečene diplome na Pravnom fakultetu u Beogradu, studirao, diplomirao i doktorirao istoriju umjetnosti. Likovno se formirao na Umjetničkoj školi u Beogradu (1922-1924 godine) i u ateljeu Jovana Bijelića (1926-1929 godine). Bio je kratko vrijeme asistent Narodnog muzeja u Beogradu. Nakon ratnih godina provedenih u zarobljeništvu, predavao je kao profesor u gimnaziji, potom na Akademiji primijenjenih umetnosti i na Odjeljenju za istoriju umjetnosti Filozofskog fakulteta u Beogradu, te na Akademiji umjetnosti u Novom Sadu. Bavio se likovnom kritikom od 1930. do smrti. Bio je jedan od glavnih teoretičara, istraživača i poznavalaca srpskog slikarstva novijeg doba. Autor je tridesetak knjiga i preko tri hiljade studija, članaka, predgovora i prikaza izložbi. Uz sve to, održao je i niz zapaženih predavanja u zemlji i neka u inostranstvu. Kao umjetnik ostao je značajan po velikom broju akvarela. (preuzeto: <http://www.madlart.com/artists/?id=696> od 12. januara 2009. godine)

(4) Krunoslav Kern je rođen 1935. godine u Slavonskom Brodu. Diplomirao je umjetnost na Pedagoškoj školi u Rijeci. Član je HDLU od 1969. godine. Umro je u Slavonskom Brodu 1992. godine.

(5) Predrag Gol rođen je 15. oktobra 1931. godine u Pisarovini u Hrvatskoj. Diplomirao slikarstvo na ALU Zagreb u klasi prof. Đure Tiljka 1956. godine. Postdiplomske studije završio kod profesora Antuna Mezdića. (preuzeto: <http://www.galerijabalen.net/cr/artists/predraggol.htm> od 12. januara 2009. godine)

(6) Izvođenje tkane (*vežene* kako se kaže u petrovačkom kraju) linije oko motiva kukica je karakteristično za petrovačko ćilimarstvo.